

ศาสนศึกษาในห้องเรียน : ประเทศอังกฤษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

370.114 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ส691ศ **ศาสนศึกษาในห้องเรียน : ประเทศอังกฤษ /** ธีรวิทย์
ภิญโญณัฐกานต์ / สุรศักดิ์ หลาบมาลา / นันทสาร สีสลับ ,
แปลและเรียบเรียง กรุงเทพฯ : กลุ่มงานศาสนา สกศ.,2544
29 หน้า
ISBN : 974-241-195-6
1. ศาสนา-การเรียนการสอน-อังกฤษ
2. จริยศึกษา-อังกฤษ 3. ชื่อเรื่อง

ศาสนศึกษาในห้องเรียน : ประเทศอังกฤษ

แปลและเรียบเรียงจากเอกสารเผยแพร่ในระบบอินเทอร์เน็ต

เรื่อง Expectations of Classroom Religious Education in

Catholic and Wales.

โดย ดร.ธีรวิทย์ ภิญโญณัฐกานต์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา
ดร.นันทสาร สีสลับ

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 66/2544

พิมพ์ครั้งที่ 1 มีนาคม 2544

จำนวนพิมพ์ 2,000 เล่ม

ISBN 974-241-195-6

ผู้ออกแบบปก นายณภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม

จัดพิมพ์และเผยแพร่ กลุ่มงานศาสนา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร.(02) 668-7123 ต่อ 2426, 2427
โทรสาร (02) 668-7275
Web Site :<http://www.onec.go.th>
E-mail : religion@onec.go.th

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล กรุงเทพฯ
สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ปีพุทธศักราช 2537
โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

คำนำ

เอกสาร เรื่อง ศาสนศึกษาในห้องเรียน : ประเทศอังกฤษ เป็นการศึกษาเอกสารสิ่งพิมพ์ จาก Expectations of Classroom Religious Education in Catholic and Wales ที่สืบค้นได้จาก อินเทอร์เน็ตใน Web site : <http://www.tasc.ac.uk/cc/cn/00/000121a.htm> และ Web site : <http://www.tasc.ac.uk/cc/briefing/9912/9912005.htm> มีสาระสำคัญของข้อมูลจากพระบิชอป (Bishops) และบุคคลอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนศึกษาทั่วประเทศอังกฤษและเวลส์ เพื่อร่วมกันอภิปรายอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับความคาดหวังด้านศาสนศึกษาในห้องเรียนของโรงเรียนคาทอลิก ซึ่งการอภิปรายจะตอบข้อคำถามที่ว่า 1) ท่านอภิปรายเป้าหมายโดยรวมของการศึกษาด้านศาสนาในห้องเรียนอย่างไร 2) ท่านคาดหวังอะไรจากศาสนศึกษาสำหรับนักเรียนใน F โรงเรียนคาทอลิกบ้าง 3) ท่านคิดว่าสิ่งใดจะเป็นการช่วยครูสอนวิชาศาสนศึกษามากที่สุดในการปฏิบัติหน้าที่ในห้องเรียน 4) คาดว่าเด็กนักเรียนจะได้อะไรจากศาสนศึกษาในห้องเรียน 5) ท่านถือว่าอะไรเป็นความสุขและความท้าทายของศาสนศึกษาในห้องเรียนปัจจุบัน 6) ท่านคาดหวังว่าบทเรียนวิชาศาสนศึกษาเกี่ยวโดยตรงกับประสบการณ์ใกล้ตัวของนักเรียนแต่ละคนหรือไม่ 7) ทำอย่างไรจึงจะพัฒนาให้เด็กนักเรียนเกิดความเข้าใจคำสอนศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกอย่างถูกต้องเหมาะสม

สาระสำคัญของเอกสารฉบับนี้ได้แสดงให้เห็นบทบาทขององค์กรทางศาสนาในการจัดศาสนศึกษา โดยตรงว่าจะดำเนินการอย่างไร ความจริงองค์กรของแต่ละศาสนาได้มีบทบาทในการจัดการศึกษาของตนอยู่แล้ว แต่ยุทธศาสตร์และแนวทางจัดการศึกษาอาจแตกต่างกันไป การจัดการศาสนศึกษาในห้องเรียนของประเทศอังกฤษและเวลส์ ได้นำกรณีตัวอย่างของโรงเรียนคาทอลิกมาเสนอ ซึ่งเป็นความริเริ่มและความรับผิดชอบของพระคาทอลิกโดยตรง การประชุมปรึกษาหารือทางวิชาการของพระบิชอปและผู้ที่เกี่ยวข้องกับศาสนศึกษา เพื่อร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการจัดศาสนศึกษาของประเทศอังกฤษและเวลส์ ที่รัฐบาลของประเทศนั้นเคยมีนโยบายกลับสู่รากหญ้า (Back to the basics) ในการฟื้นฟูการศึกษาและสังคมของอังกฤษน่าจะสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน

ดังนั้นเอกสารฉบับนี้จึงได้นำเอาเนื้อหาสาระที่จำเป็นในการจัดศาสนศึกษาขององค์กรศาสนาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กและเยาวชนให้เกิดทั้งความรู้จักกับคุณธรรม โดยนำศาสนธรรมเป็นหลักในการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ควรค่าแก่การศึกษาเพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดการศึกษาขององค์กรทางศาสนาในประเทศไทย เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม

มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามเจตนารมณ์
ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ขอขอบคุณ ดร.ธีรวิทย์ ภิญโญณัฐกานต์ รอง
ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา และ ดร.นันทสาร สีสลับ ที่ได้พิจารณาแปลและเรียบเรียง
สาระสำคัญของเรื่องนี้ และหวังว่าเอกสารฉบับนี้จะก่อให้เกิดพลังความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ
จากทุกส่วนของสังคม เพื่อกำเนินงานด้านศาสนาและการศึกษาศาสนา ให้ได้อย่างเหมาะสม
ต่อไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ	หน้า
สารบัญ	
1. เกริ่นนำ	1
2. ลักษณะและบริบทของทางศาสนศึกษา	2
3. เป้าหมายของศาสนศึกษาในห้องเรียน	5
1) ท่านอธิบายเป้าหมายโดยรวมของการศึกษาด้านศาสนา ในห้องเรียนอย่างสั้นๆได้อย่างไร	5
2) ท่านคาดหวังอะไรจากศาสนศึกษาสำหรับนักเรียนใน โรงเรียนคาทอลิกบ้าง	7
4. หน้าที่ในชั้นเรียนของครูสอนวิชาศาสนศึกษา	8
1) ท่านคิดว่าสิ่งใดจะเป็นการช่วยครูสอนวิชาศาสนศึกษา มากที่สุดในการปฏิบัติหน้าที่ในห้องเรียน	8
5. สาระสำคัญของศาสนศึกษาในห้องเรียน	10
1) คาดว่าเด็กนักเรียนจะได้อะไรจากศาสนศึกษา ในห้องเรียน	10
6. ศาสนศึกษาในห้องเรียนกับชีวิต	12
1) ท่านถือว่าจะอะไรเป็นความสุขและความท้าทาย ของศาสนศึกษาในห้องเรียนปัจจุบัน	12
2) ท่านคิดหวังว่าบทเรียนวิชาศาสนศึกษาเกี่ยวโดยตรงกับ ประสบการณ์ใกล้ตัวของนักเรียนแต่ละคนหรือไม่	13
3) ทำอย่างไรจึงจะพัฒนาให้เด็กนักเรียนเกิดความเข้าใจ คำสอนศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกอย่างถูกต้อง และเหมาะสม	14
7. สรุปวัตถุประสงค์ของศาสนศึกษาในห้องเรียน	15

ศาสนศึกษาในห้องเรียน: ประเทศอังกฤษ

1. เกริ่นนำ

ในการประชุมเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่ โลว วีค (Low Week) ในปี 1999 ที่ประชุมพระคาทอลิกได้ตัดสินใจที่จะให้มีการรวมตัวกันของพระบิชอป (Bishops) และบุคคลอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนศึกษาทั่วประเทศอังกฤษและเวลส์ เพื่อร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความคาดหวังด้านศาสนศึกษาในห้องเรียนของโรงเรียนคาทอลิก การอภิปรายครั้งนี้ได้จัดขึ้นในการประชุมทางวิชาการ (Symposium) ในปลายเดือนมกราคม 2000

ฝ่ายการประชุมของพระบิชอปเพื่อการศึกษาและการเสริมสร้าง (Bishops' Conference Department for Education and Formation) ในความดูแลของประธานคือ พระบิชอป วินเซนต์ นิโคลส์ (Bishop Vincent Nichols) ได้เชิญพระบิชอปรูปอื่นๆ ครูที่ปรึกษา และตัวแทนจากผู้ที่อยู่ในวงการการศึกษาศาสนาเข้าร่วมงานในครั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจได้ว่า การอภิปรายในครั้งนี้ จะสามารถสะท้อนว่าอะไรคือความคาดหวังเกี่ยวกับศาสนศึกษาในห้องเรียนของโรงเรียนคาทอลิก จึงจัดให้มีการปรึกษาหารือขึ้นด้วย มีการส่งแบบสอบถามซึ่งจัดพิมพ์โดยโรงพิมพ์คาทอลิกไปยังพระบิชอปและแขวงการปกครองของพระบิชอป

แบบสอบถามดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการตอบสนองต่อเรื่องต่างๆ และมีคำถามที่ควรได้รับการพิจารณา มีการส่งแบบสอบถามกลับมาจำนวน 1,194 ชุด ทั้งที่ตอบโดยกลุ่มคน/หน่วยงานและตอบโดยบุคคล 23 ชุด ส่งกลับมาจากที่ปรึกษาศาสนศึกษา (RE Advisors) 80 ชุด จากพระอนุศาสนาจารย์ 380 ชุด จากผู้ปกครองนักเรียน ประชากรในตำบล และนักสอนศาสนา (Catechists) 600 ชุด ส่งกลับมาจากครูและโรงเรียน 15 ชุด จากนักเรียนและผู้ให้ข้อมูลอื่นๆ 96 ชุด

2. ลักษณะและบริบทของทางศาสนศึกษา

ศาสนศึกษาในห้องเรียน และการสอนศาสนาแบบปัจเจกวิสัยทัศน์ มีลักษณะเฉพาะตัวแต่เสริมซึ่งกันและกันได้ มีการมองกันว่า การศึกษาในโรงเรียนเป็นการเผยแพร่ศาสนา เนื่องจากมีการแทรกซึมเข้าไปในแต่ละพื้นที่วัฒนธรรม และเชื่อมโยงความคิดต่างๆ เกี่ยวกับศาสนาเข้ากับความรู้ในสาขาต่างๆ ในฐานะที่เป็นรูปแบบดั้งเดิมของคณะนักบวชแห่งพระวจนะ ศาสนศึกษาทำให้คำสั่งสอนของพระเยซูคริสต์มีอยู่ในชีวิตของแต่ละคนในบริบทวัฒนธรรมในแนวทางที่เป็นระบบและการวิพากษ์วิจารณ์วิเคราะห์ของแต่ละคน

บริบทในโรงเรียนต้องเป็นไปตามหลักวิชาการ โดยมีอุปสงค์ที่เป็นระบบและเข้มแข็งเช่นเดียวกับการศึกษาหลักวิชาอื่นๆ ศาสนศึกษาได้รับการพัฒนาเนื้อหาวิชาการเพื่อให้เกิดความหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาวะแวดล้อมทางกฎหมายและองค์การ ทฤษฎีการศึกษาที่แตกต่าง ลักษณะเฉพาะตัวของครูและนักเรียนรวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างศาสนศึกษาในโรงเรียนกับการสอนศาสนาแบบปัจเจกวิเศษนา ที่มีในครอบครัวหรือเขตการปกครอง

ความมุ่งหมายของศาสนศึกษาในห้องเรียน “ความคาดหวังของศาสนศึกษาในห้องเรียน มุ่งความยึดมั่น ศรัทธา ในศาสนาของเด็กนักเรียนมากกว่าการสร้างความรู้ผูกมัดไว้กับศาสนาจักร”

ในหนังสือคู่มือหลักสูตรศาสนศึกษาพระบิชอปทั้งหลายกล่าวว่าศาสนศึกษาในห้องเรียนนั้น มีเพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเรื่องศรัทธาในศาสนาในกายคาทอลิก ชีวิตความรู้และความเข้าใจการสนองตอบแห่งศรัทธาต่อคำถามสูงสุดเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ อันได้แก่กำเนิด และวัตถุประสงค์ของชีวิตรวมทั้งทักษะที่ต้องใช้ในการตรวจสอบและใคร่ครวญเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาและแนวปฏิบัติ

ความชัดเจนในเป้าหมายของศาสนศึกษาในห้องเรียน หมายถึง การที่มนุษย์ต้องคิดถึงความแตกต่างระหว่างหน้าที่ของคริสตจักรในการเผยแผ่คำสอนศาสนา (gospel) ไปยังผู้ที่ยังไม่เคยได้รับการเผยแผ่คำสอน (evangelisation) และหน้าที่ในการทำให้ศรัทธาในศาสนาของแต่ละบุคคลมีความลึกซึ้งและมีวุฒิภาวะมากขึ้นโดยวิธีปัจเจกและวิเศษนา (Catechesis) รวมทั้งเป้าหมายของศาสนศึกษาตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น (ศาสนศึกษาและเทววิทยา)

งานในห้องเรียนของครู/ผู้สอนศาสนศึกษา นั้น หลายท่านอาจกล่าวว่าในห้องเรียนเกือบทั้งหมดในโรงเรียนหลายแห่งยังมีบางคนที่ยังไม่เคยทราบหรือรับสารคำสอนจากพระเยซูคริสต์ (message of Christ) ไว้ในใจ ณ ช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต นอกจากนั้นยังมีบางคนที่อาจเตรียมตัวศึกษาข้อสงสัยเกี่ยวกับศรัทธาในศาสนาโดยปราศจากอคติในใจ และอีกหลายคนกำลังพยายามจะรักษาศรัทธานั้นเอาไว้ด้วยความกระตือรือร้น และพร้อมที่จะเพิ่มพูนและเข้าใจคำสั่งสอน ยังมีงานดีอีกมากมายที่ครูผู้สอนศาสนศึกษาต้องทำเพื่อสนองความต้องการและความห่วงใยที่แตกต่างกันไปตามอายุและขั้นของการพัฒนา และศรัทธาของนักเรียน ดังนั้น งานของครูผู้สอนศาสนศึกษามีใช่งานง่าย ๆ และเป็นงานที่ต้องแข่งขันกับปัจจัยภายนอกหลายประการเช่น ความเห็นของสาธารณชน ผลกระทบทางสื่อต่างๆ สภาพชีวิตครอบครัวและตัวอย่างจากผู้ใหญ่คนอื่น ๆ

ผลลัพธ์ของศาสนศึกษา คือ เยาวชนหนุ่มสาวผู้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะสามารถได้รับความรู้ในเชิงศาสนาอย่างเหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถ เพื่อให้สามารถคิดในเชิงจิตวิญญาณเชิงจริยศาสตร์และเชิงเทววิทยา นอกจากนี้ยังหมายถึงเยาวชนผู้ทราบพันธะหน้าที่ทางศาสนาในชีวิตประจำวัน

บริบทที่ชัดเจน คือ คำสั่งสอนหรือพระวจนะอันประเสริฐของพระเยซูคริสต์ จะต้องได้รับการเผยแพร่ในทุกเวลาและสถานที่ที่ศรัทธาในศาสนาและทุกศาสนาทุกคนในคริสตจักร จะต้องได้รับการส่งเสริมให้มีความลึกซึ้งขึ้น และต้องได้รับการดูแลทะนุถนอมตามเวลาและสถานการณ์ของแต่ละคน ควรมีการสอนและค้นคว้าความจริง แห่งศรัทธาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาของคริสตจักรในความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และแขวงการปกครอง โรงเรียนคาทอลิกมุ่งมั่นที่จะเป็น “ชุมชนแห่งความศรัทธาในศาสนา (community of faith) เพื่อปรับรูปแบบกิจกรรมต่างๆที่ได้รับแรงบันดาลใจจากวิสัยทัศน์แห่งศรัทธา

3. เป้าหมายของศาสนศึกษาในห้องเรียน

1) ท่านจะอธิบายเป้าหมายโดยรวมของการศึกษาด้านศาสนาในห้องเรียนอย่างสั้นๆได้อย่างไร

หนังสือคู่มือหลักสูตรศาสนศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิกปี 1996 เป็นจุดเริ่มต้นคำตอบสำหรับคำถามที่ว่า หลักสูตรศาสนศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกมีเป้าหมายในการสนับสนุน ความรู้และความเข้าใจในชีวิตและความยึดมั่นของชาวคาทอลิก ความรู้และความเข้าใจในการตอบคำถามอันสูงส่งเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ กำเนิด และวัตถุประสงค์ทักษะที่จำเป็นในการตรวจสอบและสะท้อนความเชื่อทางศาสนาและการฝึกปฏิบัติ ในคำตอบหลายคำตอบมีกระบวนถึงความรู้ความเข้าใจและการสนองตอบยิ่งไปกว่านั้น คือ การพัฒนาทักษะ

ความสัมพันธ์ระหว่างการเผยแพร่คำสอนศาสนา (evangelization) การสอนศาสนาแบบปัจเจกวิเศษ (Catechizes) และศาสนศึกษาถือเป็นเรื่องสำคัญ ปาฐกถาของพระคาร์ดินัล ฮูม (Cardinal Hume) เป็นการยืนยันได้ดีว่า “ศาสนศึกษาเป็นภารกิจอันมั่นคงของฝ่ายคริสตจักรในการเผยแพร่คำสอนศาสนาและการสอนศาสนาแบบปัจเจกวิเศษ”

ศาสนศึกษามีอยู่ทั้งในการศึกษาและในศรัทธาปสาทยะ “โรงเรียนเกี่ยวข้องกับการศึกษาแต่ไม่สามารถคาดการณ์เรื่องพันธกิจแห่งศรัทธาของนักเรียนได้” สิ่งที่มีมอบให้ไปเด็กๆจะได้รับในรูปของการศึกษาบ้าง การสอนศาสนาบ้าง และการเผยแพร่ศาสนาบ้าง

นักบวชและอนุศาสนาจารย์ เรียกร้องให้มีศาสนศึกษาในพิธีรับคนเข้าเป็นผู้รับถือนคริสต์นิกาย (Baptism) เพื่อการทุ่มเทและสร้างความมุ่งมั่นให้กับชีวิตชีวิตว่า คริสต์นิกายคาทอลิก ศาสนศึกษาเชิงวิชาการเป็นการเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศรัทธาของแต่ละบุคคล ห้องเรียนศาสนศึกษาต้องสนับสนุนบทบาทของผู้ปกครองในฐานะผู้ให้การศึกษารอบเรื่องศาสนา (faith) เบื้องต้น ทั้งนี้มีการกล่าวถึงความรู้ในคัมภีร์ศาสนาและความรู้เกี่ยวกับศาสนาอื่นๆด้วย

โรงเรียนคาทอลิก จัดการศึกษา “ภายในชุมชนบนพื้นฐานของคำสั่งสอนอันเป็นพระวจนะอันประเสริฐของศาสนา (gospels) และการสอนของคริสตจักรแต่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าถึงพันธกิจแห่งศรัทธาของนักเรียนได้ ศาสนศึกษาจะต้องมีเป้าหมายทางการศึกษาและดำเนินไปในแนวทางวิชาการที่เข้มแข็งและความเชี่ยวชาญเชิงวิชาชีพซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจการเรียนรู้ของตนเองได้”

2) ท่านคาดหวังอะไรจากศาสนศึกษาสำหรับนักเรียนในโรงเรียนคาทอลิกบ้าง

ในบางส่วนของหนังสือคู่มือหลักสูตรก็มีจุดอ้างอิงอยู่ว่า “ผลของศาสนศึกษาคือการทำให้คนที่มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะสามารถอ่านออกเขียนได้ในเชิงศาสนา (อย่างเหมาะสมกับวัยและความสามารถ) ให้สามารถคิดเชิงจิตวิญญาณในเชิงจริยศาสตร์และในเชิงเทววิทยา และเป็นผู้ที่รับรู้ถึงความต้องการในพันธกิจทางศาสนาในชีวิตประจำวัน” ศาสนศึกษา เป็นวิชาหลักในโรงเรียนแต่จะเป็นการวางรากฐานที่ความเป็นผู้ใหญ่ต้องสร้างขึ้นเท่านั้น บางคนคาดหวังที่จะเสริมสร้างและชักนำคนในวัยเยาว์เข้าสู่สังคมแห่งศรัทธาที่มีพลัง (a living faith community) ในกรณีใดก็ตามการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและการเรียนรู้ในทักษะต่างๆที่จำเป็นในการตรวจสอบและสะท้อนความเชื่อเรื่องศาสนาและการฝึกปฏิบัติก็ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งสำคัญ

ตัวอย่างของครูในฐานะเป็นแบบอย่างและการจัดหลักสูตรที่ดีก็มีความจำเป็นที่สุดประการหนึ่ง ศาสนศึกษาในห้องเรียนจำเป็นต้องมีส่วนทำให้งานทางศาสนาของทั้งในศาสนจักรและที่บ้านมีความสมบูรณ์แบบ อย่างไรก็ตาม ต้องมีการยอมรับว่าข้อจำกัด คือ “การสร้างความแข็งแกร่งแก่พ่อแม่ให้ศรัทธาได้ถ่ายทอดแล้ว แต่การหว่านพืชพันธุ์แห่งศรัทธาที่พ่อแม่ได้รับนั้นยังมีได้ทำอะไรเลย” ครูควรได้รับการฝึกอบรมเชิงวิชาชีพ ศรัทธาปสาทยุทธศาสตร์อันเนื่องด้วยศาสนศึกษาเป็นศูนย์กลางของหลักสูตรและเวลาร้อยละ 10 ในการสอนตามหลักสูตรก็มีความสำคัญยิ่ง ส่วนประกอบอื่นๆที่สำคัญก็คือ โปรแกรมระดับชาติวัตถุประสงค์ของโรงเรียน การสนับสนุนจากผู้ปกครองของเด็ก

นักเรียนและนักบวช และ คำแนะนำและการสนับสนุนจากที่ปรึกษาด้านการศาสนา
ศึกษาของแขนงต่างๆ ศาสนศึกษาควรสนับสนุนการเดินทางตามสายทางศาสนาของนัก
เรียนด้วย

แต่เป้าหมายของการเผยแพร่คำสอนศาสนาและการสอนศาสนาแบบปุจฉาแบบ
วิสัยทัศน์ คือ การยอมรับความจริงของคำสอนศาสนา และการรวมสังฆกรรมเหล่านั้นเข้า
ไว้เป็นชีวิตของฝ่ายคริสตจักร ไม่จำเป็นต้องเหมือนกับข้อสงสัยในศาสนาและนำไป
ประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ในชีวิตจริง

4. หน้าที่ในชั้นเรียนของครูสอนวิชาศาสนาศึกษา

1) ท่านคิดว่า สิ่งใดจะเป็นการช่วยครูสอนวิชาศาสนาศึกษามากที่สุดใน การปฏิบัติหน้าที่ในห้องเรียน

คำตอบโดยย่อที่ได้รับก็คือ “โปรแกรมศาสนาศึกษาที่มีคุณภาพการอบรม
ครูประจำการสำหรับศาสนาศึกษาที่มีคุณภาพ ที่ปรึกษาประจำแขนงที่มีคุณภาพ” การ
ฝึกอบรมครูประจำการ (INSET) มิได้หมายถึงเพียงการปฏิบัติในห้องเรียนเท่านั้น แต่
ควรรวมถึงการเสริมสร้างเชิงเทววิทยาและการเสริมสร้างจิตวิญญาณและการเป็นนัก
บวชของครูในฐานะที่เป็นคาทอลิกที่เป็นผู้ใหญ่ เพื่อที่จะดึงดูดและจูงใจนักเรียนสร้าง
ความเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของเยาวชนกับเนื้อหาสาระของหลัก
สูตรศาสนาศึกษา (ความเชื่อมโยงระหว่างศาสนากับชีวิต)

องค์ประกอบอื่นๆที่มีความสำคัญมาก คือ ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
เพื่อ “ส่งเสริมเจ้าหน้าที่ในชีวิตจริงแห่งศาสนาความหวังและความรักของพวกเขา
เอง” จิตสำนึกในหน้าที่การเสริมสร้างครูและการรับรู้ในหน้าที่ในฐานะพยาน
(witnesses) และ “ความเข้าใจชัดเจนว่า ศรัทธาปสาทะในศาสนาของนักเรียนควร
เกิดจากการสนองตอบอย่างอิสระของพวกเขาเอง การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ
สำหรับครูก็เป็นสิ่งจำเป็นและงานของพวกเราควรได้รับความช่วยเหลือด้วย
โปรแกรมการสอนศาสนาผู้ใหญ่แบบปุจฉาวิสัยทัศน์ สำหรับผู้ปกครอง โดยเน้นที่การมี
พันธะสัญญาการเข้าเป็นคริสตศาสนิกชน (baptismal promises) “มีการอ่อนน้อม
เพื่อให้มี”การจัดสรรทรัพยากรที่มีคุณภาพ” และเพื่อให้ได้การจัดการในระดับกลาง
และระดับสูง. เพื่อให้ “ยอมรับความสำคัญที่ควรให้กับศาสนาศึกษามานูรณาการใน
บรรดาศาสนาอื่นๆ” เป็นที่น่าเศร้าใจว่า จำนวนที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาใน 22 แขนงการปกครองในประเทศอังกฤษและเวลส์ปัจจุบัน มี
จำนวนลดลงเหลือตัวเลขหลักเดียวเท่านั้น

นอกจากนี้ “ครูผู้สอนศาสนาศึกษาจะได้รับการช่วยเหลืออย่างดีที่สุด ถ้าหากเจ้าหน้าที่ คริสตจักรไม่สร้างความคิดหวังที่สืบสนว่า อะไรที่สามารถและควรบรรลุได้ในวิชาของหลักสูตรและหากจะทำให้มีความชัดเจนได้ว่า การสอนศาสนาแบบปวงจาวิชชาและการเผยแพร่ศาสนา มิใช่ผลที่คาดว่าจะได้รับจากบทเรียนศาสนาศึกษาของเด็กวัยประถมศึกษา”

ความเกี่ยวข้องของคณะนักบวชในโรงเรียน คือ การกระทำของพยานรู้เห็นและการสนับสนุนครูผู้สอนศาสนาการศึกษาที่กำหนดตารางสอนวิชาศาสนาศึกษาที่เพียงพอและวิธีการที่กำหนดทั้งโรงเรียนมุ่งไปสู่ศูนย์กลางของคำสอนศาสนาเป็นความต้องการที่เร่งด่วน

นักเรียนต้องการให้ครูผู้สอน “มีความรู้เกี่ยวกับพระคริสต์ธรรมคัมภีร์” เพื่อจะได้มี “แหล่งทรัพยากรความรู้เพื่อช่วยนักเรียน” และเพื่อ “เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าเยี่ยมชมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์หลายแห่ง “ เพื่อ “ให้มีความร่วมมือจากผู้ปกครองและความเชื่อถือจากนักเรียนเพื่อ “ส่งเสริมให้กำลังใจเด็ก และรู้จักการให้อภัย” และเพื่อให้ทราบความต้องการและความสนใจที่หลากหลายของนักเรียน

5. สาระสำคัญของศาสนาศึกษาในห้องเรียน

1) คาดว่าเด็กนักเรียนจะได้อะไรจากศาสนาศึกษาในห้องเรียน

หนังสือคู่มือหลักสูตรได้ให้จุดเริ่มต้นแห่ง “ความรู้ความเข้าใจ” และการสนองตอบ มีการกล่าวถึงความแตกต่างระหว่างการเผยแพร่ศาสนา (evangelization) และการสอนศาสนาแบบปวงจาวิชชา (catechesis) “ห้องเรียนศาสนาศึกษาอาจช่วยนักเรียนบางคนให้มีศรัทธาปสาทะในศาสนามากขึ้น และช่วยบางคนพัฒนาการรับรู้ความหมาย และการกระทำของพระเจ้าในชีวิตของพวกเขา ในขณะที่มีการยอมรับว่า การนำเสนอคำสั่งสอนอย่างเป็นระบบมีความสำคัญแต่ไม่เพียงพอ นักเรียนต้องมีความสามารถในการประเมินชีวิตของพวกเขาด้วยความรู้สึกของพวกเขาเองและคุณค่าของผู้อื่น และเปิดใจกว้างต่อการสวดมนต์

“พื้นฐานทางสติปัญญา” และ “การพัฒนาจิตใจ” ได้รับการนำมาคู่กัน เพราะทั้งจิตใจและหัวใจต่างก็มีความสำคัญ ความรู้ระดับใช้การได้ในเรื่องศรัทธาแบบคาทอลิก อยู่บนพื้นฐานของคัมภีร์ศาสนา (Scripture) และเทววิทยา (Theology) นั้นมีความสำคัญแต่มีการรับรู้ที่ ศาสนศึกษาเป็นกระบวนการตลอดชีพ ความสามารถในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างศรัทธาในศาสนาและชีวิตจึงถือว่ามีค่าสำคัญ

ในขณะที่ความรู้ ความเข้าใจ การรู้หนังสือ และความสามารถในการสอนให้สอบผ่านมีความสำคัญ “คุณค่าของบุคคล “การเจริญเติบโต” และ “ประสบการณ์” ถือว่ามีความสำคัญเช่นกัน ศาสนศึกษาที่ดีควรช่วยพัฒนาทักษะ การคิดเชิงวิเคราะห์ การตั้งคำถามอย่างชาญฉลาด การตัดสินใจที่ชัดเจน และทัศนคติที่ถูกต้องให้กับนักเรียน ในขณะที่เดียวกันสำหรับนักเรียนบางคนศาสนาศึกษา นำไปสู่ศรัทธาในศาสนาที่มากขึ้น มีนักเรียนคนหนึ่งตั้งความหวังไว้ว่า “พวกเขารู้จักให้ความรักและให้อภัยตนเองและทราบว่ พระเยซูทรงรักพวกเขา ส่วนเด็กอีกคนหนึ่งอยากมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องศรัทธาในศาสนาและการได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ

6. ศาสนศึกษาในห้องเรียนกับชีวิต

มีความจำเป็นที่การสอนศาสนาในโรงเรียน เป็นไปในลักษณะสาขาวิชา การที่มีอุปสงค์อย่างเป็นระบบ และเข้มแข็งเช่นเดียวกันกับวิชาอื่นๆ การสอนศาสนาจะต้องนำเสนอสารคำสอนของคริสต์ศาสนาและเหตุการณ์เกี่ยวกับคริสต์ศาสนาอย่างจริงจังและลึกซึ้งเช่นเดียวกันกับหลักความรู้อื่นๆ การสอนศาสนาต้องไม่เพียงเป็นการสอนเพิ่มเติมของวิชาอื่น แต่ต้องได้รับการบูรณาการไว้ในกระบวนการสหวิทยาการที่สำคัญ มีการเสนอแนะว่าการเสวนาดังกล่าวควรมีผลต่อ วิธีการสอนของทุกๆวิชาเพราะเป็นไปได้ที่จะคำนึงถึงศาสนศึกษาตามลำพังหรือแยกวิชานี้ ออกจากวิชาอื่นๆ

1) ท่านจะถือว่าอะไรเป็นความสุขและความท้าทายของศาสนศึกษาในห้องเรียนปัจจุบัน

ความสุขที่สุดได้แก่โอกาสที่ได้แบ่งปันและฉลองศรัทธาปสาทะในศาสนา เป็นโอกาสในการเตรียมจิตใจของนักเรียนให้รู้ว่า ศรัทธาในศาสนา คือ ที่มีแห่งความเข้มแข็งที่แท้จริง และเป็นโอกาสที่เด็ก ได้พัฒนาชีวิตด้านศาสนาและความสัมพันธ์กับพระผู้เป็นเจ้า ความสุขที่ยิ่งไปกว่านั้นหาได้จาก ความกระจำจั่งชัดเจนและความมีเมตตาการุณย์ (Compassion) ซึ่งปรากฏในคำสั่งสอนของคริสตจักรในการเฉลิมฉลองต่างๆในการเรียนรู้จากเด็ก จากการดูเด็ก เมื่อพวกเขาประยุกต์ใช้ศรัทธาในศาสนาและจากเด็ก ที่ทำหน้าที่ผู้เผยแผ่ศาสนาแม้แต่กับผู้ปกครองของพวกเขาเอง

ในบรรดาความท้าทายทั้งหลายคือ ความยุ่งยากในการจัดการกับภูมิหลังแห่งศรัทธาของนักเรียนที่หลากหลายข้อขัดแย้งระหว่างสังคม/วัฒนธรรม/สื่อและค่า

นิยมในเรื่องของศรัทธา ข้อขัดแย้งระหว่างบ้านกับโรงเรียน ในเรื่องการให้เหตุผล ความเกี่ยวข้องในชีวิตของศาสนศึกษา การใช้เวลาร้อยละ 10 ของเวลาในหลักสูตร รายวิชาศาสนศึกษา การสรรหาครูคาทอลิกที่ดีโปรแกรมศาสนศึกษาที่มีความพอดี ความสับสนเรื่องทิศทางและวัตถุประสงค์ของการศาสนศึกษาจากผู้เกี่ยวข้อง ขาด การสนับสนุนจากผู้ปกครอง และ/หรือนักบวช การเป็นคนเปิดเผยและถ่อมตัวในการ แบ่งปันศรัทธาของตนเอง การยอมรับว่าพวกเราอยู่ในฐานะผู้เผยแผ่ศาสนาและใน จังหวะก้าวเดิน แห่งชีวิตยุคใหม่

2) ท่านคาดหวังว่าบทเรียนวิชาศาสนศึกษาจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับประสบการณ์ของนักเรียนแต่ละคนหรือไม่

มีการอภิปรายตีความว่า“เกี่ยวข้องโดยตรง” (directly related) และคำว่า “ประสบการณ์ใกล้ตัว” (immediate experience) หลายคนเห็นว่า ประสบการณ์ของเด็กเป็นจุดเริ่มต้นเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้และการตระหนักรู้ใน ความเป็นคู่ขนานกันของชีวิตพระเยซูกับประสบการณ์สากล แต่การประจักษ์แจ้งจะ ต้องบอกถึงประสบการณ์

ครูต้องช่วยเหลือนักเรียนให้พัฒนาต่อไปเรื่อยๆต้องมีการรับรู้ร่วมกัน ถึง มนุษยธรรมและปริศนาแห่งชีวิต เพราะว่าการคำนึงถึงประสบการณ์ทุกอย่างของเด็ก แต่ละคน เป็นการยากสำหรับครู ดังนั้น ความเกี่ยวพันระหว่างศาสนศึกษาชีวิตจึง มีความจำเป็น

3) ทำอย่างไรจึงจะพัฒนาให้เด็กนักเรียนเกิดความเข้าใจคำ สอนศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกอย่างถูกต้องเหมาะสม

แม้มีการพูดกันถึงความหมายของคำว่า “ถูกต้องเหมาะสม” (proper) แต่มีความเห็นร่วมกันว่าหมายถึง “เนื้อหาสาระที่ดี (good content) วิธีการที่ดี (good methodology) และการสอนที่ดี (good teaching) โดยเกี่ยวข้องกับชีวิต และประสบการณ์” นอกจากนี้ความคาดหวังที่ชัดเจนและมาตรฐานที่สูงก็เป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสร้างเสริมที่เพียงพอสำหรับครู “ครูที่ได้รับแรงบันดาลใจจะเป็นต้นแบบที่ดี”

อย่างไรก็ตาม “การมีความเข้าใจอย่างถูกต้องเหมาะสมในคำสอน ศาสนาคาทอลิก” ไม่อาจจะเทียบได้กับพันธกิจแห่งศรัทธาของแต่ละคน” เราต้องการ คนที่เป็นประจักษ์พยานแห่งศรัทธาในพระเยซูคริสต์ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนของเรา

ความกล้าหาญและความซื่อสัตย์ในการเผชิญหน้ากับข้อสงสัยในปัจจุบันพร้อมกับการรับรู้ถึงความสำคัญของศาสนศึกษาในหลักสูตรและความต้องการทรัพยากรที่เพียงพอและการส่งเสริมหลักสูตรคาทอลิกอย่างเพียงพอ จะช่วยให้เข้าใจสาระแห่งข้อความ

7. สรุปวัตถุประสงค์ของศาสนศึกษาในห้องเรียน

สรุปวัตถุประสงค์ของศาสนศึกษาในห้องเรียนได้ดังนี้

- ❖ พัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความมหัศจรรย์ของพระเจ้า (mystery of God) และพระเยซูคริสต์ของคริสตจักรและความเชื่อของชาวคาทอลิกโดยรวม
- ❖ พัฒนาความประทับใจที่ว่า ในความเชื่อของชาวคาทอลิกที่สามารถสร้างพฤติกรรมบุคคล และสร้างความเชื่อต่อระหว่างศรัทธากับชีวิต
- ❖ พัฒนาทักษะที่สำคัญๆ เช่น การคิดเชิงวิเคราะห์ การตั้งคำถามอย่างชาญฉลาด การตัดสินใจที่ชัดเจน
- ❖ พัฒนาทัศนคติที่ถูกต้อง เช่น การเคารพความเป็นปัจเจกบุคคล การเคารพผู้อื่น การตระหนักรู้ถึงความจำเป็นที่ต้องมีชีวิตอยู่ร่วมกับศาสนาอื่นๆ

กลุ่มงานศาสนา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 ได้วางนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐไว้ คือ “มาตรา 73 รัฐต้องให้ความสำคัญอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 5 ว่าด้วย การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ ได้บัญญัติให้มีกระทรวงศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยมีสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เป็นองค์กรหนึ่งของกระทรวงฯ ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบายและแผนงานด้านศาสนา ด้านการจัดการศึกษาให้มี “ความรู้คู่คุณธรรม” ทุกระบบและประเภทการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ในฐานะหน่วยงานพิจารณานโยบายและวางแผน ซึ่งจะพัฒนาเป็นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ ดังกล่าว ได้ตระหนักและให้ความสำคัญของการดำเนินการตามแนวทางรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่คนทั้งชาติ

กลุ่มงานศาสนาจึงได้รับมอบหมายภารกิจดังกล่าวจาก สกศ. ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2543 เป็นต้นมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ากลุ่มงานจะได้รับความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ จากทุกส่วนของสังคม เพื่อดำเนินงานด้านศาสนาและการศึกษาศาสนาของชาติได้อย่างเหมาะสมต่อไป

กลุ่มงานศาสนา

ภารกิจกลุ่มงานศาสนา

กลุ่มงานศาสนา มีบทบาทและหน้าที่ตามคำสั่ง สกศ. ที่ 61/2543 ดังนี้

1. ศึกษาวิจัยการดำเนินงานด้านศาสนาและการศึกษาศาสนาทั้งในและต่างประเทศ
2. จัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนงานด้านศาสนาและประสานงานการจัดทำนโยบายและแผนงานด้านศาสนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาด้านศาสนาของชาติ กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เสนอแนวทางการสนับสนุนทรัพยากรการดำเนินการด้านศาสนา และการศึกษาด้านศาสนา
4. สนับสนุน ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายองค์กรการดำเนินงานด้านศาสนาและการศึกษาศาสนาผ่านกระบวนการเรียนรู้
5. ดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานด้านศาสนาและการประเมินการศึกษาด้านศาสนา
6. เสนอความเห็นเกี่ยวกับการกลั่นกรองกฎหมาย และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านศาสนา
7. ปฏิบัติงานอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

แนวทางการดำเนินงาน

กลุ่มงานศาสนา (Task Force on Religions) มียุทธศาสตร์ในการปฏิบัติภารกิจ โดยยึดหลักการปฏิบัติตนให้มีความสุข และมุ่งทำงานในความรับผิดชอบร่วมกันให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนการดำเนินงานของกลุ่มงานที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าในแต่ละเดือนและได้จัดทำรายการผลการดำเนินงานของแต่ละเดือน เพื่อพัฒนางานและพิจารณาความสำเร็จของงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ผ่านมาแต่ละเดือน โดยเลขาธิการฯ พิจารณานุมัติหลักการดำเนินงานของกลุ่มงานทุกเรื่องโดยตลอด และข้าราชการประจำกลุ่มงานศาสนาได้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกลุ่มงานที่สำคัญๆมีดังนี้

1. การวางแผน
2. การปรึกษาหารือและการทำงานแบบมีส่วนร่วม
3. การติดตามและรายงาน
4. เครือข่าย
5. การสื่อสารและประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มศาสนามีการมุ่งเน้นการดำเนินการยุทธศาสตร์ที่ผสมผสานกัน ซึ่งในงาน/โครงการ/กิจกรรมได้มีความเข้มข้นของยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมสำหรับการทำงานให้ประสบผลสำเร็จและการทำงานเป็นทีม

วิสัยทัศน์กลุ่มงานศาสนา

ภายในปี 2545 ศาสนาและ
การศึกษาศาสนาที่ทางราชการไทย
รับรองจะได้รับการอุปถัมภ์และคุ้มครอง
ในเชิงนโยบายและแผนระดับชาติ
อย่างมีระบบที่ดีที่สุดในเอเชีย
อันนำไปสู่ความเข้าใจอันดีและ
ความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชน
ของทุกศาสนา โดยมีการนำหลักธรรม
ของศาสนาผ่านกระบวนการจัดการศึกษา
เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของคนไทยอย่างแพร่หลาย

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
นางสาวพิณสุดา สิริธรรังศรี ผู้อำนวยการกลุ่มงานศาสนา

ผู้แปลและเรียบเรียง

ดร.ธีรวิทย์ ภิญโญณัฐกานต์
รองศาสตราจารย์ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา
ดร.นันทสาร สีสลับ

บรรณาธิการ

นายณภมณชล สิบหมื่นเปี่ยม	นักวิชาการการศึกษา 6ว.
นางสาววลัยพร ศิริภิรมย์	นักวิชาการการศึกษา 4
นางสมพร ยิ้มย่อง	เจ้าหน้าที่พัสดุ 5

การประสานงานผู้แปล

กลุ่มงานศาสนาและกลุ่มรายงานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

กลุ่มงานศาสนาและกลุ่มงานบริการข้อมูลอินเทอร์เน็ต
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช้หนังสือเล่มนี้แล้ว
โปรดมอบให้ผู้อื่นไปใช้ประโยชน์ต่อไป

มาตรา ๗๓ รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

จาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542